

DE SUPERKRACHT VAN EEN BEVLOGEN (AANKOMENDE) LERAAR!

Weet je dat je als (aankomend) leraar een reuze belangrijke superkracht bezit? De kracht van leesbevordering! Lezen is namelijk net zo belangrijk als ademen. Want wie niet goed kan lezen, kan aanwijzingen of recepten niet lezen, de social media of het nieuws niet volgen en formulieren niet goed invullen. En wie niet goed kan lezen, mist de volle rijkdom van verbeelding en informatie in teksten.

Technisch en begrijpend lezen zijn dan ook belangrijk in het basisonderwijs. Onderzoeker Suggate zegt in het boek *Leer ze lezen*: 'Verbind techniek altijd aan betekenis. Het zijn geen losse vaardigheden, ze horen bij elkaar.' Dat betekent voor leraren: gebruik een goede didactiek, leg de lat hoog en ga aan de slag met teksten vol rijke taal.

En leesmotivatie dan? We weten dat kinderen die gemotiveerd zijn, beter zijn in lezen. Ze gaan meer lezen, ze gaan beter lezen en ze worden nog gemotiveerder. De positieve spiraal van het lezen. Wat is nu oorzaak en wat is gevolg? Onderzoekers houden het op tweerichtingsverkeer: leesmotivatie en leesgedrag versterken elkaar. Aandacht voor leesmotivatie én leesgedrag vanaf het vroegste begin helpt om betere en bereidwillige lezers te krijgen. Wanneer technisch en begrijpend lezen hand-in-hand worden aangeboden met leesmotivatie is er echt samenhang in het (leren) lezen.

Hoe je dat doet? Door tijdens de gehele basisschoolperiode te blijven voorlezen in de klas en met elkaar te genieten van spannende of grappige verhalen, interessante weetjes en mooie gedichten. Door lezen belangrijk én vanzelfsprekend te maken in de hele school. Zoals op gezette tijden vrij lezen met de hele school (dus ook de conciërge en de directie!) en een goede, gevarieerde collectie in een bibliotheek op school te hebben. Door boeken te

promoten in de klas. De leesconsulent van de Bibliotheek vertelt je graag wat leuke en goede werkvormen zijn. Door de leeslessen altijd te koppelen aan de leesmotivatie van kinderen, door samen boeken te kiezen en te praten over boeken. Door steeds te laten zien: goed kunnen lezen is bij alle vakken voorwaardelijk.

Voorlezen, vrij lezen en schrijven zijn hierbij zulke belangrijke en vanzelfsprekende werkvormen dat ze in komende alinea's nader uitgewerkt worden.

VOORLEZEN: GOED VOOR JONG TOT OUD!

Voorlezen is de makkelijkste leesbevordering. Met een goed boek en je eigen stem heb je jouw klas zo aan je lippen hangen. Het is nog goed voor ze ook!

Hoe zit dat? Kinderen die van jongs af aan voorgelezen worden, hebben een voorsprong in hun taal- en leesontwikkeling. Het is de rijke en gevarieerde boekentaal die kinderen helpt. Gesprekken tussen volwassenen en kinderen bevatten veel minder verschillende woorden dan in boeken voorkomen. Door boeken voor te lezen kunnen kinderen hun woordenschat flink vergroten. Ook leren ze nieuwe uitdrukkingen en complexe zinnen.

VRIJ LEZEN

Vrij lezen is een tweede heel gemakkelijk te organiseren en uitermate effectieve werkvorm. Op een vaste tijd lezen de kinderen en de leerkracht in een zelfgekozen boek, krant, e-book of tijdschrift. Vooral dat zelfgekozen is een belangrijk punt; autonomie (zelf kunnen kiezen) is een van de niet te onderschatten pijlers van leesmotivatie.

Leer ze wel hoe ze kunnen kiezen. Boek bekijken, doorbladeren, stukjes lezen; even proeven. Zoals Frank Serafini zegt: 'Kinderen die een hekel aan lezen hebben, bestaan niet. Er zijn alleen kinderen die het juiste boek nog niet gevonden hebben.'

Het met elkaar praten over boeken helpt kinderen vervolgens verder. Door boekentips uit te wisselen, met elkaar grappige of juist moeilijke passages te delen en elkaar enthousiast te maken voor verhalen leren kinderen nieuwe boekensoorten kennen en hun eigen smaak ontwikkelen.

VERHALEN: LEZEN ÉN SCHRIJVEN

Wanneer je aan de slag gaat met verhalen maak je het lezen nog leuker. Lezen en schrijven zijn twee kanten van dezelfde medaille en kunnen elkaar helpen en versterken. Om kinderen te helpen bij het lezen én schrijven is het goed om allerlei korte, creatieve schrijfoopdrachten met ze te doen. Dat kan naar aanleiding van een boek dat je bijvoorbeeld voorleest of je kunt juist een boek aanraden naar aanleiding van een schrijfoopdracht.

Wij mensen zijn verhalenvertellers, door verhalen leren we onszelf kennen. Bij verhalen hebben we al onze zintuigen nodig. Bij een goed verhaal, of je ze nu hoort, vertelt, leest of schrijft, leef je je helemaal in. Dan ben je in de storm op zee; je voelt de wind en regen op je gezicht, het zout proef je op je lippen, de wind die buldert in je oren, je ziet de regen striemen en de zee deinen en je ruikt de dieselmotor die probeert het schip vooruit te duwen. Ga met kinderen aan de slag met al die zintuigen en iedereen kan verhalen vertellen en schrijven. Gebruik bijvoorbeeld het boek van Mariet Lems: *Weten waar de woorden zijn*.

Creatief schrijven en aan de slag gaan met verhalen heeft natuurlijk een plek binnen het taalonderwijs. Ook als oefening tussendoor of bijvoorbeeld bij de zaakvakken kun je het goed gebruiken.

AAN DESLAG!

Met behulp van een collectie prachtige boeken, dagelijks voorlezen en vrij lezen, kennis van zaken en

allerlei leuke werkvormen bezit je als leraar de superkracht om van alle kinderen echte lezers te maken. De leesbevorderende leraar is een superheld. Aan de slag en heel veel (voor)leesplezier gewenst!

MEER LEZEN EN KIJKEN?

Kwestie van Lezen, brochures over lezen, voorlezen, boeken en schrijven: <https://www.lezen.nl/trefwoord/kwestie-van-lezen/?pagina=2>

Blog *Waarom lezen ertoe doet*: <https://www.lezen.nl/blog/waarom-doet-lezen-ertoe/>

Publicatie *De doorgaande leeslijn* (Stichting Lezen): https://www.lezen.nl/sites/default/files/de_doorgaande_leeslijn_2020_digitaal.pdf

Onderzoek naar lezen: <https://www.lezen.nl/onderzoek/>

De Bibliotheek op school: <https://www.debibliotheekopschool.nl/onderwijs.html>

Aan de slag met boeken: <https://pro.debibliotheekopschool.nl/dam/lezen/20171020-werkvormenvoordeboekenkring.pdf>

Publicatie *Leer ze lezen*: <https://didactiefonline.nl/artikel/leer-ze-lezen>

Publicatie *Weten waar de woorden zijn*: <https://www.saamuitgeverij.nl/catalogus/vernieuwend-onderwijs/creatief-met-taal/weten-waar-de-woorden-zijn/>

Video *Leesbevordering op de pabo*: <https://youtu.be/zBTdi6LETfA>

OVER DE AUTEUR

Liselotte Dessauvagie werkt bij Stichting Lezen als specialist Bibliotheek op school-vmbo en Bibliotheek op school-pabo.

